

Beantwoording vragen CDA Forum samenleving:13 maart 2024

1. *Heeft de Kadernota Jeugd en Onderwijs 2022 achteraf gezien niet te veel de toegankelijkheid van de jeugdhulp als uitgangspunt genomen, i.p.v. jeugdhulp als oplossing voor bijzondere gevallen?*

Nee, de kadernota J&O 2022 staat los van de toegankelijkheid jeugdhulp. Het gedeelte jeugd is juist de preventieve kant. Alles wat beschreven staat, zijn preventieve interventies en dus gericht op ondersteuning. De jeugdhulp is voor jeugdigen die meer nodig hebben dan preventie.

2. *Overweegt het college deze beeldvorming aan te passen in de communicatie?*

Nee, er is een duidelijke scheidslijn

3. *Is preventie via het onderwijs haalbaar gelet op het lerarentekort in het onderwijs?*

Het is niet nodig dat leerkrachten het preventie-aanbod verzorgen. Dat wordt uitgevoerd door onze partners (jeugdgezondheidszorg, school maatschappelijk werk, etc). Dit wel in afstemming met de intern begeleiders of coördinatoren passend onderwijs van een school. Preventie loopt dus niet per definitie via het onderwijs hoewel het onderwijs wel partner is in deze, vooral door te signaleren wat er speelt bij jeugdigen.

4. *Zijn er inmiddels voldoende lichtere vormen van jeugdhulp beschikbaar om in-en doorstroom naar zwaardere vormen te verminderen? Hoe kan de gemeente daar invloed op uitoefenen?*

Met het actieplan preventief jeugdbeleid willen we vanuit actielijn 3 ons preventie aanbod beter passend maken. Daarbij hoort ook het onderzoeken in hoeverre vormen van veelvuldig ingezette regionaal ingekochte jeugdhulp (deels) vervangen zou kunnen worden door goedkopere vormen van aanbod. Denk bijvoorbeeld aan onderwijsjeugdhulp arrangementen (OJA's) die we collectief aanbieden binnen het speciaal onderwijs. Of de mogelijkheden van e-health of groepsaanbod voor jeugdigen met mentale problemen.

5. *Is er ervaring opgedaan in Rijswijk of elders met universele preventie en zo ja heeft dat effect?*

In Rijswijk bieden vanuit onze werkwijze Regie op preventie, diverse partners gastlessen aan op basisscholen en middelbare scholen. Denk bijvoorbeeld aan vuurwerkpreventie van Halt of lessen over weerbaarheid. Gastlessen zijn een voorbeeld van universele preventie. Maar ook de basistaken van de jeugdgezondheidszorg zijn hier een voorbeeld van. Meer voorbeelden staan in de tabel in bijlage 3 bij het actieplan.

Het is moeilijk aan te tonen of het universele aanbod effect heeft. Het Nederlands jeugd instituut hanteert in een onderzoek uit 2021 de regel: klein effect x groot bereik x samenhangende aanpak = Maatschappelijk profijt. Door het grote bereik worden juist de inwoners die kampen met risicofactoren ook bereikt. Voordeel daarbij is dat het relatief goedkoper is dan selectief of geïndiceerd aanbod.

6. *Kan samengewerkt worden met andere gemeenten (H10) als in Rijswijk het aanbod voor specifieke doelgroepen ontbreekt?*

Ja, dat kan zeker. Als het gaat om het preventief jeugdbeleid werken we al af en toe samen met andere gemeenten. Zo kunnen Rijswijkse jeugdigen en opvoeders gebruik maken van groepsaanbod door Youz dat wordt aangeboden in Den Haag. Ook werken we samen in de regio als het gaat om informatie en advies van het kenniscentrum kind en scheiding met spreekuren op verschillende locaties. Wel is het zo dat inwoners met kinderen eerder gebruik maken van voorzieningen als ze dichtbij te vinden zijn in verband met reistijd. Dat is wel iets om rekening mee te houden als het gaat om regionale samenwerking.

¹ bron: <https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-06/Effecten-van-preventie-in-het-jeugdveld.pdf>

7. *Wat zijn de kosten voor de jeugdhulp voor 2023 nu inclusief de € 5.000.000,- extra kosten? Kunt u aangeven welk deel van de extra kosten komt door:*
Indexering;
Toename cliënten;
Inzet zwaardere vormen van jeugdhulp ?

De kostenopbouw voor de jeugdhulp 2023 is opgenomen in de onderzoeksrapportage Grip en Sturing. In 2023 zijn de regionale kosten voor Zorg In Natura 17,4 miljoen euro. De kostenstijging komt deels door:

1. Indexering 5,85%
2. Een stijging van cliënten van 5%
3. In 2023 zijn er bij twee type behandelingen significant meer uitgevoerd dan de jaren daarvoor.
 - a. Dagbehandeling
 - b. Jeugd-GGZ

Naast regionaal ingekochte zorg leveren we Landelijk ingekochte zorg, jeugdwetvervoer en lokaal maatwerk in de jeugdzorg. Tot slot verstrekken we Persoonsgebonden budgetten voor hulp in de jeugdzorg. Voor alle vormen van geïndiceerde jeugdhulp geven we tussen de 19 en 20 miljoen euro uit in 2023.

8. *Waarom is in Rijswijk gekozen voor een open einde regeling van de financiering van de jeugdhulp ? Zijn andere methoden niet meer geschikt, zoals de populatiebepoortiging die Den Haag nu voor een deel van de Jeugdhulp in wil voeren of de resultaatbepoortiging.*

Een open einde regeling is geen besluit op lokaal niveau, maar een rijksbegrotingsbesluit waardoor er geen budgettair plafond wordt toegekend aan een financiële regeling. Hierdoor is het wettelijk gezien niet mogelijk om plafonds aan te brengen binnen de Jeugdwet. Het initiatief van Den Haag richt zich op de ambitie om toe te werken naar een nieuw inkoopmodel, waarbij o.a. wordt toegewerkt naar minder aanbieders. Vanuit deze ambitie heeft de gemeente Den Haag ervoor gekozen om lokaal een groot deel van de preventieve jeugdhulp, de basiszorg (jeugdteams) en de ambulante jeugdhulp door twee gebiedsgerichte samenwerkingsverbanden middels populatiebepoortiging aan te bieden. Het initiatief van Den Haag wordt gevolgd net als de overige initiatieven rond ambulante jeugdhulp in de regio Haaglanden en daarbuiten. Dat is ook een onderdeel van het samen leren zoals verwoord in de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026.

9. *Is het mogelijk om inzicht te krijgen in de oorzaken van de kostendaling in 2022?*

Zoals is aangegeven in de onderzoeksrapportage Grip en Sturing op de jeugdhulpkosten, is er ook gekeken naar de kostendaling in 2021 en 2022. In deze periode zijn diverse beheersmaatregelen ingezet om de kosten te kunnen beheersen. Gezien de kostendaling lijkt dit succesvol te zijn geweest. Om daadwerkelijk te kunnen zeggen dat de genomen maatregelen van effect waren op de daling van de kosten is wel een evaluatie nodig. In diezelfde periode hadden we echter ook te maken met maatregelen vanwege de coronapandemie waardoor er zorg is uitgesteld en er ook alternatieve vormen van zorg zijn geleverd.

10. *Heeft u al zicht op concrete maatregelen die de druk op de jeugdhulp verminderen?*

In het rapport Grip en Sturing worden een zestal actielijnen weergegeven, inclusief maatregelen en bijbehorende acties. Een concreet voorbeeld om de druk op de jeugdhulp te verminderen is het verstevigen van preventieve inzet in Rijswijk. Daarnaast geven we uitvoering aan de vastgestelde visie op normaliseren en de reikwijdte van de jeugdwet. Hiermee verschuiven we 'de primaire verantwoordelijkheid van opvoeden' naar ouders, dringen we het toekennen van labels terug, en beperken we de inzet van de tweedelijns zorg.

11. *Is er zicht op maatregelen die de druk van complexe echtscheidingen op de jeugdhulp kunnen verlichten?*

Er is al preventie-aanbod beschikbaar voor jeugdigen en/of ouders. We zijn nu aan het verkennen hoe we ook vanuit aanpalende wetgeving ondersteuning kunnen bieden aan ouders en/of jeugdigen die te maken hebben met een complexe scheiding, om zo de druk te verlichten op de jeugdhulp.

12. Is het mogelijk om bij het Rijk extra middelen te vragen voor snel groeiende Randstedelijke gemeenten met een onevenredig groot aantal jongeren?

Het budget van de algemene uitkering van het gemeentefonds wordt over de gemeenten verdeeld via een systeem van verdeelmaatstaven, onder andere aantal inwoners, aantal jongeren en aantal gezinnen met een laag inkomen. Deze gegevens lopen achter op de realiteit omdat hiervoor de cijfers van het CBS worden gebruikt. Het aanvragen van extra middelen vereist een actieve lobby naar het Rijk om de specifieke behoeften en uitdagingen van de gemeente onder de aandacht te brengen, maar is gezien het systeem van verdeelmaatstaven niet kansrijk.